

Agnieszka Michalska-Żyła, Paweł Starosta
Uniwersytet Łódzki

WSTĘP

Wacławowi Piotrowskiemu – jednemu z łódzkich uczniów Józefa Chałasińskiego – dedykowany jest niniejszy tom. Twórczość profesora Piotrowskiego wyraźnie ewaluowała w ciągu Jego akademickiej działalności. Początkowo, pod wpływem swojego nauczyciela i mistrza, interesował się zagadnieniami struktury społecznej, a zwłaszcza tego segmentu, który odnosił się do problematyki inteligencji i kategorii pracowników umysłowych. W drugiej połowie lat 50. XX w. podejmował zapoczątkowaną i szybko porzuconą przez Jana Lutyńskiego w łódzkim ośrodku socjologicznym problematykę ekologii społecznej i socjologii miasta. Ekologia społeczna na długie lata ukształtowała metodologiczny profil Profesora, prezentującego w licznych pracach dyslokację przestrzenną badanych zjawisk społecznych środowiska miejskiego. Stała się też Jego najłatwiej rozpoznawalną marką w ogólnopolskim środowisku socjologicznym. Jednakże w pierwszej połowie lat 60. Wacław Piotrowski zwrócił swoje zainteresowania naukowe w kierunku środowiska małomiasteczkowego. Nawiązując do tradycji szkoły ekologicznej, w pewnym zakresie również do coraz bardziej popularnego funkcjonalizmu oraz do empirycznych badań prawników, sformułował koncepcję instytucji – organizacji terenowych, jako głównego spoiwa układów lokalnych. Ta idea była następnie rozwijana przez Niego i przez Jego pierwszych uczniów doktorantów w odniesieniu do środowiska wiejskiego kształtującego się w ramach reformy administracyjnej kraju, dokonującej się w pierwszej połowie lat 70. Twórczość Wacława Piotrowskiego przeszła zatem wyraźną ewolucję – od zainteresowania środowiskiem miejskim, do zainteresowania środowiskiem wiejskim. Zmieniając obiekty zainteresowań naukowych, pozostawał Profesor niezmiennie badaczem środowisk lokalnych występujących w różnych formach oraz formalnych struktur instytucjonalnych, Jego zdaniem, wywierających największy wpływ na ich jakość. Można zatem skonstatować, iż przestrzeń i instytucje stanowiły dla

Niego zbiór warunków wstępnych kształtujących społeczny ład lokalny i regionalny w drugiej połowie XX w.

Prace zaprezentowane w niniejszym tomie nawiązują zatem bezpośrednio do najważniejszych wątków działalności intelektualnej Wacława Piotrowskiego. Ukazują aktualność wielu Jego pomysłów, pomimo upływu czasu i zasadniczych przemian ustrojowych.

Całość prezentowanego tomu zawiera trzy, dające się łatwo wyodrębnić, części merytoryczne. W pierwszej Jacek Malikowski, Krystyna Leśniak-Moczuk oraz Dobroniega Trawkowska podejmują problematykę funkcjonowania instytucji we współczesnym środowisku wiejskim. W części drugiej Piotr Gryglewski, Stanisław W. Kłopot, Mirosław Zdulski oraz Iwona Jażdżewska rozważają zagadnienia przestrzeni jako ram życia społecznego w strukturach lokalnych i regionalnych. Tom zamykają teksty Elżbiety Psyk-Piotrowskiej, Katarzyny Zajdy i Wioletty Knapik poświęcone mechanizmom rozwojowym społeczności lokalnych w środowisku wiejskim.